

OHROŽENÉ DRUHY ZVÍŘAT

TEXT 1

Jeden poddruh nosorožce byl vyhuben, další vymírají

Rubrika: Vymírání a úbytek druhů (14.07.2006, 6160 přečtení)

Nosorožec dvourohý západní (*Diceros bicornis longipes*), jeden ze čtyř poddruhů nosorožce dvourohého neboli černého (*Diceros bicornis*), s největší pravděpodobností vyhynul. Expertům se ani po důkladném pátrání nepodařilo objevit žádnou známku existence tohoto savce z řádu lichokopytníků. Zatímco na počátku 20. století žilo v celé Africe asi 100 tisíc nosorožců dvourohých, do roku 1995 jejich počet poklesl na 2410. Po mírném zlepšení nyní překročil hranici 3700. Západní poddruh měl bilanci nejhorší. Pytláctví a nedostatečný zájem vyústily v tragédii, kterou nelze vrátit zpět. Podle všeho čeká stejný osud i severní větev nosorožce tuponosého neboli bílého (*Ceratotherium simum cottoni*), jehož populace ve volné přírodě se dá spočítat na prstech jedné ruky.

Nosorožec dvourohý západní byl původně úspěšným a hojně rozšířeným druhem vyskytujícím se v celé středozápadní Africe. Jeho teritorium se postupně zmenšovalo a četné masakry prováděné pány tvorstva přežilo do roku 2000 jen 10 osamocených jednotlivců v severním Kamerunu. Varování vědců a ochránců přírody bohužel nebyla brána dostatečně vážně,

Pátrací tým začátkem letošního roku systematicky prohledával území o rozloze 2,5 tisíce kilometrů čtverečních, avšak ani 48 dobře organizovaných výprav nevedlo k žádoucímu výsledku. Nebyl objeven sebemenší náznak přítomnosti nosorožce. "V důsledku toho byl tento poddruh předběžně prohlášen za vyhynulého," oznámil Dr. Martin Brooks ze specializované skupiny IUCN.

Mohutní savci charakteristického vzhledu doplatili na svou zvědavou a nebojácnou povahu, hlavně však na vysokou poptávku po kožních výrůstcích (rozích). Na černém trhu se jeden kilogram prodává až za 30 tisíc dolarů. V tradiční čínské medicíně jsou rohy využívány při přípravě léčebných produktů určených například ke snížení vysoké teploty nebo k vypuzení zlých duchů. V Jemenu se z výrůstků vyrábějí rukojeti k obřadním dýkám. Cena za jednu dýku se pohybuje kolem 500 tisíc amerických dolarů.

Nosorožec tuponosý severní je odsouzen k vyhubení

Mezi vyhynulé druhy zvířat se zřejmě co nevidět zařadí také příbuzný z čeledi nosorožcovitých - nosorožec tuponosý severní. Posledním útočištěm tohoto poddruhu je Národní park Garamba v Kongu. V minulých staletích se nosorožci severní proháněli po celé střední Africe na jih od Sahary. Jenomže do roku 1975 se jejich rodina ztenčila na 500 členů a do roku 2004 na 10. Výzkumníci z IUCN letos v parku objevili jen čtyři pozůstalé. "Snaha lokalizovat další zvířata pokračuje, ale musíme vzít v úvahu možnost, že tento poddruh nemusí být obnoven na životaschopnou úroveň," upozornil Brooks. V zajetí žije 10 nosorožců tuponosých severních, 7 je úspěšně chováno v zoo ve Dvoře Králové nad Labem.

Další druhy nosorožců

Naštěstí ne všechny druhy nosorožců jsou bezprostředně ohroženy vyhubením.

Dalším třem poddruhům nosorožce dvourohého se daří lépe. Nosorožec dvourohý jižní (*Diceros bicornis minor*) je nejpočetnější. Ve volné přírodě v jižních oblastech střední Afriky žije asi 1775 zvířat, 70 je chováno v zoologických zahradách. Kapská forma je soustředěna na jihozápadě afrického kontinentu (*Diceros bicornis bicornis*) a čítá 1300 jedinců. Východní forma (*Diceros bicornis michaeli*) přežívá díky 520 kusům ve volné přírodě a 170 v zoo.

Druhý poddruh nosorožce tuonosého - nosorožec tuonosý jižní (*Ceratotherium simum simum*) na poslední chvíli utekl hrobníkovi z lopaty. Podle dostupných informací se v roce 1895 na Zemi nevyskytovalo více než 30 posledních přeživších, avšak díky přísné a efektivní ochraně se počty postupně zvyšovaly a nedávno překročily hranici 14 500 kusů. Dalších 750 je chováno v zoologických zahradách.

Mimo Afriku žijí tři druhy nosorožců. Nejohroženější je nosorožec jávský (*Rhinoceros sondaicus*) s asi 60 žijícími zvířaty. Kriticky nízká je i populace nosorožce sumaterského (*Dicerorhinus sumatrensis*) s 300 jedinci. Nosorožců indických (*Rhinoceros unicornis*) je v současné době asi 2 400.

Co bude dál?

Autoři z IUCN ve své zprávě na závěr konstatovali, že pomoc pro africké nosorožce se neobejde bez finančních investic, vyrovnaných politických a ekonomických podmínek a bez tvrdého postupu proti nelegálnímu lovu. Místní úřady se musejí na nápravě aktivně podílet. Obecně platí, že v jižním a východním africkém regionu existuje větší politická vůle a snaha o ochranu přírodních hodnot než v nestabilních západních oblastech.

Související články:

Ochránci přírody bojují za záchranu tygra, čtyři poddruhy už lidé vyhubili, pět mohou zachránit 23.10.2010

Primátům hrozí vyhynutí; selhali jsme, říkají vědci a žádají ráznou akci 21.02.2010

Na Borneu přežívá posledních 13 nosorožců sumaterských 24.03.2006

Genetický profil orangutana, za úbytek populace mohou lidé 27.01.2006

Orangutani vyhynou zřejmě už do roku 2017 06.10.2005

OSN: Lidoopi vyhynou během jedné generace 02.09.2005

Populace kriticky ohroženého sysla v ČR nadále klesá 25.07.2005

Šimpanzi vyhynou do padesáti let 09.06.2005

Čtvrtina druhů primátů je na pokraji vyhynutí 08.04.2005

Pytláci v Indii vybíjejí tygry ve velkém 07.04.2005

Rys iberský bude zřejmě brzy definitivně vyhuben 10.03.2005

Na světě přežívá posledních 20 nosorožců bílých 18.01.2005

Nelegální lov ohrožuje poslední tygry na Zemi 29.11.2004

Tygr čínský je na pokraji vyhubení 24.11.2004

Masivní vybíjení klokanů může vést k jejich vyhubení 28.05.2004

Gorily jsou na pokraji vyhubení 10.04.2004

TEXT 2

V důsledku masivního lovu 10. listopadu 2011 oficiálně zanikl západní poddruh nosorožce dvourohého. Populace celého druhu se od 80. let snížila o alarmujících 95 %. Vyhynutí poddruhu oznámil Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN) v Červeném seznamu ohrožených druhů. (...)

V blízké budoucnosti bude možná za vyhynulého prohlášen také poddruh nosorožce tuponosého ze středních částí Afriky, stejně jako nosorožec jávský, jehož poslední populace přežívá na stejnojmenném indonésckém ostrově. (...)

Červený seznam nevykazuje pouze negativní informace. Populace jižního poddruhu tuponosého nosorožce za poslední století vzrostla ze 100 na 20 000 kusů. Populace koně Převalského se díky chovnému programu v zajetí, na němž se podílí i pražská zoo, zvýšila na 300 kusů ve volné přírodě. V roce 1996 byl přitom druh prohlášen za v přírodě vyhynulý.

Zpráva IUCN dále uvádí, že na celém světě je ohroženo 25 % druhů savců . „V dlouhodobém trendu bohužel biodiverzita klesá,“ uvedla pro BBC Monika Boehmová z Londýnského zoologického institutu.

Autor: Jan Pavec, kráceno
(Zdroj: MF Dnes, 11. 11. 2011)

TEXT 3**Nosorožec dvourohý vyhynul, vyplývá z nového seznamu ohrožených druhů**

ŽENEVA / 09:42, 11. 11. 2011

Mezinárodní unie pro ochranu přírody a přírodních zdrojů (IUCN) oficiálně vyhlásila nosorožce dvourohého za vyhynulý druh, informuje v pátek webový portál britského deníku Daily Mirror. Dvěma dalším poddruhům nosorožce hrozí stejný osud.

Nedávné přezkoumání počtu nosorožců dvourohých (někdy nazývaných černými nosorožci) na západě Afriky přimělo IUCN vyhlásit tento poddruh za vyhynulý.

"Pravděpodobně vyhynul" také nosorožec tuponosý severní žijící ve střední Africe a nosorožec jávský ve Vietnamu. V Asii měli pytláci zabít posledního volně žijícího jedince loni.

Malá a stále se zmenšující komunita nosorožce jávského přežívá na indonésckém ostrově Jáva, podle nějž dostal své přízvisko.

"Nedostatek politické podpory a odhodlání k ochraně přírody v mnoha přirozených životních prostředích nosorožců, mezinárodně organizovaný zločin zaměřený na nosorožce a komerční pytláčení jsou hlavními hrozbami," varovala skupina na ochranu přírody v dokumentu, který doprovází nový Červený seznam ohrožených druhů.

Červený seznam IUCN obsahuje téměř 62 tisíc druhů rostlin a zvířat, jež jsou ohroženy.

Autor: Kristýna Kuslová, kráceno

TEXT 4**Nosorožec dvourohý byl prohlášen za vyhubeného**

Zveřejněno: Listopad 11th, 2011 Nairobi – Vzácny druh nosorožce dvourohého, zvaného též černý, byl podle expertů ve volné přírodě západní Afriky vyhuben. Podobný osud ve střední části afrického kontinentu hrozí i nosorožci tuponosému, zvanému též bílý, který je druhým největším suchozemským zvířetem hned po slonu.

(Zdroj: <http://www.zpravyhned.cz/nosorozec-dvouroh-y-byl-prohlasen-za-vyhubeneho/>)

OBR. 1

Vydáno dne 13. 04. 2009 (4199 přečtení)

(Zdroj: http://www.afrikaonline.cz/image/picture/200904181028_nosorozci.jpg)**Úkoly**

1. Přečtěte si titulky a úvodní odstavce všech čtyř textů. Uveďte, které z nich podávají zkreslené informace ohledně vyhynutí nosorožce dvourohého? Co bylo nejpravděpodobnější příčinou vzniku zkreslené informace?
2. Vypište z textů důvody, pro něž jsou nosorožci vybíjeni:
.....
.....
3. Jak se změnilo hodnocení IUCN ve vztahu k možné šanci na záchranu poddruhu nosorožce dvourohého západního v textu 1 a v následujících textech? Porovnejte data napsání obou textů.
4. Najděte v textu 1 co nejvíce synonymních výrazů, jež autor použil pro vyjádření informace o vyhubení nosorožce dvorohého západního:
.....
.....
5. Najděte v textu 1 obrazné pojmenování, jež autor použil pro vyjádření informace o záchraně poddruhu nosorožce tuponohého jižního:
.....
Co může podle vědců pomoci k záchraně nosorožců ve všech zmiňovaných oblastech. Diskutujte i o jiných možných řešeních.

6. Kolik druhů nosorožců známe? Vypište je z textu 1:

7. Najděte v textech, jak zní název organizace, která se skrývá pod zkratkou IUCN:

8. Jak zní obecné označení pro dokument obsahující soupis ohrožených živočišných či rostlinných druhů:

9. Vyjmenujte, které ohrožené druhy zvířat jsou zmiňovány na tomto pracovním listu. Které ze zmiňovaných ohrožených druhů zvířat je pravděpodobně pouze na lokálním seznamu ohrožených druhů v České republice?
10. Připravte si referáty o jednotlivých ohrožených druzích zvířat, popřípadě o ohrožených rostlinách.
11. Významnou měrou se na záchraně ohrožených druhů zvířat podílejí zoologické zahrady. Které české zoologické zahrady mají v tomto směru výborné výsledky, o které ohrožené druhy se starají? Informace hledejte nejen v uvedených textech, ale i na Internetu.
12. Vyhledejte ve Slovníku cizích slov význam termínu biodiverzita (poslední odstavec textu 2), abyste lépe porozuměli slovům M. Boehmové.
13. V textu 2 záměrně chybí titulek; doplňte titulek tak, aby co nejlépe vystihl obsah celého textu:
14. Jakého významu nabývá sloveso mít ve větě: V Asii měli pytláci zabít posledního volně žijícího jedince loni (text 3). Přeformulujte větu tak, abyste se spojení *měli zabít* vyhnuli, ale abyste zároveň zachovali význam sdělení.
15. Pokud porovnáte fakta uvedená v textu 4 s údaji a kresbou na obrázku 1, objevíte opět informace, které si odporují. Najděte tento nesoulad a opravte chybné tvrzení.
16. Doplňte následující tabulku, u jednotlivých poddruhů uveďte stupeň ohrožení podle níže uvedené tabulky:

Říše: Animalia (živočichové)
Kmen: Chordata (strunatci)
Třída: Mammalia (.....)
Řád: Perissodactyla (lichokopytníci)
Čeleď: Rhinocerotidae (nosorožcovití)

Druh: NOSOROŽEC DVOUROHÝ
Poddruhy:

Přehled **stupňů ohrožení** podle IUCN z roku 2001

EX, vyhynulý (Extinct)

EW, vyhynulý v přírodě (Extinct in the Wild)

CR, kriticky ohrožený (Critically Endangered)

EN, ohrožený druh (Endangered)

VU, zranitelný (Vulnerable)

NT, téměř ohrožený (Near Threatened)

LC, málo dotčený (Least Concern)

(Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/>)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vytvořeno v rámci projektu:

Příprava a realizace výukových materiálů pro podporu komunikační výchovy RVP ZV ve výuce českého jazyka a literatury na základních školách a víceletých gymnáziích

Registrační číslo: CZ.1.07/1.1.00/08.0018

www.komunikacnivychova.cz